

RIS3CAT

Proposta per reforçar la complementarietat del programa Interreg Europa amb les RIS3

Abril de 2018

Proposta per reforçar la complementarietat del programa Interreg Europa amb les RIS3

© Generalitat de Catalunya

Aquesta obra està sotmesa a una llicència Creative Commons d'ús obert, amb reconeixement d'autoria i sense obra derivada.

Resum de la llicència: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Llicència completa: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Edició

Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació

Passeig de Gràcia, 19

08007 Barcelona

<http://catalunya2020.gencat.cat>

Redacció

Marta Cortijo Arellano (Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació)

Ricard Esparza Masana (Universitat Autònoma de Barcelona)

Tatiana Fernández Sirera (Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació)

Coordinació editorial i maquetació

Montserrat Romagosa Huguet

Índex

1. Introducció	4
2. Complementarietats i sinergies de l'Interreg Europa amb les RIS3	7
2.1 El programa Interreg Europa	7
2.2. Els projectes de l'Interreg Europa a Catalunya	7
2.3. Sinergies i complementarietats entre els projectes de l'Interreg Europa i la RIS3CAT	10
2.3.1. Sinergies i complementarietats en la fase de disseny del projecte	12
2.3.2. Sinergies i complementarietats en la fase d'intercanvi de bones pràctiques	14
2.3.3. Sinergies i complementarietats en la fase de disseny del pla d'acció	17
2.3.4. Articulació de la quàdruple hèlix	18
2.4. Elements clau per reforçar les sinergies i les complementarietats entre l'Interreg Europa i les RIS3.....	19
3. Proposta per reforçar els processos de descoberta emprenedora de les RIS3 ..	22
3.1 El procés de descoberta emprenedora de les RIS3	22
3.2. Proposta metodològica	23
3.2.1. Fase 1. Identificació dels reptes	26
3.2.2. Fase 2. Cerca de respostes innovadores	26
3.2.3. Fase 3. Disseny del pla d'acció i del sistema de monitoratge	27
3.2.3. Fase 4. Implementació, monitoratge i redisseny	30
Annex. Metodologia de la sessió de treball	31

1. Introducció

Europa 2020, l'estratègia per a un creixement intel·ligent, sostenible i integrador, defineix els objectius que la Unió Europea ha d'assolir l'any 2020 en els àmbits de recerca i innovació, canvi climàtic i energia, ocupació, educació i reducció de la pobresa. Per al període 2014-2020, la Comissió Europea ha definit un enfocament integral de tots els fons de la política de cohesió, mitjançant un marc estratègic comú i amb una fixació clara de prioritats i de resultats que cal assolir. En aquest sentit, la Comissió fomenta la coordinació i la complementarietat dels programes cofinançats amb fons europeus per maximitzar l'impacte d'aquests fons en l'assoliment dels objectius comuns de l'estratègia Europa 2020.

A l'inici del període 2014-2020, la Comissió Europea va establir que els programes operatius regionals del Fons Europeu per al Desenvolupament Regional (FEDER) han de prioritzar les actuacions previstes en les estratègies de recerca i innovació per a l'especialització intel·ligent (*research innovation strategies for smart specialisation, RIS3*). Les RIS3 potencien les especialitzacions econòmiques i de coneixement que s'ajusten millor als actius i capacitats de cada territori i, per tant, al seu potencial d'innovació. D'acord amb la metodologia establerta per la Comissió Europea (2012), aquestes estratègies s'articulen mitjançant un procés participatiu i interactiu de baix a dalt (anomenat *procés de descoberta emprenedora*), en el qual les administracions públiques, els agents de recerca i innovació, les empreses i la societat civil defineixen les prioritats de l'estratègia i n'implementen les actuacions. El procés de descoberta emprenedora ha guiat el disseny de les RIS3 arreu d'Europa, però ha estat molt menys present a l'hora d'implementar-les, a causa de les dificultats que comporten el disseny i l'articulació dels mecanismes participatius i interactius de governança, col·laboració i monitoratge que requereixen aquests processos i perquè moltes administracions no estan preparades per dur-los a terme. De fet, en el període 2014-2020, el principal repte per a les autoritats de gestió dels fons estructurals europeus és administrar els

fons de recerca i innovació mitjançant instruments innovadors de suport a projectes multisectorials i multiactors i amb el suport de tecnologies transversals.¹

Les RIS3 són un element clau per fer realitat la visió de la Comissió Europea d'una Europa amb sistemes de ciència i innovació obertes i oberta cap al món. Per tant, en el període posterior al 2020, les RIS3 seran una peça clau de les polítiques de la UE i, especialment, de les polítiques de cohesió, recerca i innovació.²

Tenint en compte tots aquests elements, en aquest treball es planteja que el programa de cooperació interregional Interreg Europa, finançat amb el FEDER, pot ser un espai d'experimentació, d'aprenentatge i de generació de bones pràctiques per al disseny i la governança dels processos de descoberta emprenedora de les RIS3. Aquest document se centra en el cas del programa Interreg Europa 2014-2020, que té com a objectiu prioritari millorar la implementació de polítiques i programes de desenvolupament regional cofinançats amb fons europeus i promou l'intercanvi de coneixements, experiències i bones pràctiques entre les regions d'Europa per millorar-ne l'efectivitat.

El treball s'estructura en dos grans blocs. En el primer, a partir del cas de Catalunya, s'identifiquen i analitzen complementaritats i sinergies entre els projectes de l'Interreg Europa i les RIS3 i es proposen mecanismes perquè els resultats i el coneixement generat en el marc dels projectes de l'Interreg Europa (bones pràctiques, aprenentatges, materials, guies, etc.) tinguin més impacte en les polítiques públiques. L'anàlisi i les propostes es basen en la informació recollida en la sessió de treball de l'11 de gener del 2018 organitzada per la Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació, de la Generalitat de Catalunya (unitat responsable de la coordinació de la RIS3 a Catalunya), en col·laboració amb el Joint Research Center de la Comissió Europea, en la qual van participar 26 persones de 14 projectes de l'Interreg Europa.

¹ REID, Alasdair; MAROULIS, Nikos. «From Strategy to Implementation: The Real Challenge for Smart Specialization Policy». A: RADOSEVIC, Slavo [et. al.] (ed.). *Advances in the theory and practice of smart specialisation*. [S. l.]: Elsevier Academic Press, 2017.

² COMISSIÓ EUROPEA. *Open innovation, open science, open to the World – a vision for Europe* [en línia]. Brussel·les: Comissió Europea, 2016. <<http://www.openaccess.gr/sites/openaccess.gr/files/Openinnovation.pdf>> [Consulta: 27 gener 2018].

En el segon bloc, més qualitatiu, es fa una proposta metodològica per a la contribució dels projectes de l'Interreg a l'articulació dels processos participatius i de descoberta emprenedora de les RIS3.

2. Complementarietats i sinergies de l'Interreg Europa amb les RIS3

En aquest apartat, a partir del cas de Catalunya, s'identifiquen i analitzen les complementarietats i sinergies entre els projectes de l'Interreg Europa i les RIS3 i es formulen propostes de mecanismes perquè els resultats i el coneixement generat en el marc dels projectes de l'Interreg Europa es puguin incorporar a les polítiques públiques.

2.1. El programa Interreg Europa

El programa Interreg Europa promou projectes interregionals amb l'objectiu de millorar els resultats de les intervencions públiques regionals mitjançant l'intercanvi d'experiències i l'aprenentatge. Prioritza els projectes orientats a millorar els programes operatius regionals del FEDER que tenen una connexió directa amb les RIS3 i s'emmarquen en un dels eixos temàtics següents: recerca i innovació, competitivitat de les pimes, economia baixa en emissions, i medi ambient i eficiència energètica.

Aquests projectes han de tenir, com a mínim, socis de tres països diferents, que treballin conjuntament en intervencions públiques regionals concretes (una intervenció pública pot ser una política, una estratègia, un instrument, una llei que adreça un repte territorial específic, etc.). Els projectes es dissenyen en dues fases: la primera (d'una durada de fins a tres anys) se centra en l'aprenentatge interregional i en la preparació de plans d'acció regionals que incorporin les lliçons apreses en les polítiques públiques regionals, i la segona (com a mínim de 2 anys) es dedica a implementar i monitorar el pla d'acció i contrastar les accions pilot.

2.2. Els projectes de l'Interreg Europa a Catalunya

En les convocatòries dels anys 2015 i 2016 s'han aprovat 20 projectes amb participació de socis de Catalunya: 5 a l'eix de recerca i innovació, 5 a l'eix de competitivitat de les pimes, 5 de l'eix d'economia baixa en emissions i 5 de l'eix de

medi ambient i eficiència energètica. La taula 1 presenta els projectes aprovats amb socis de Catalunya en les convocatòries dels anys 2015 i 2016 per a cadascun dels quatre eixos.

Taula 1. Projectes de l'Interreg Europa a Catalunya (convocatòries dels anys 2015 i 2016)³

Acrònim	Títol	Institució sòcia
Eix 1. Recerca i innovació		
CLUSTERS3	Leveraging Cluster Policies for successful implementation of RIS3	TCI Network
HIGHER	Better Policy Instruments for High Innovation Projects in the European Regions	Parc de Recerca de la UAB
RELOS3	From Regional to Local: Successful deployment of the Smart Specialization Strategies	Ajuntament de Sabadell
S34Growth	Enhancing policies through interregional cooperation: New industrial value chains for growth	ACCIÓ
S3Chem	Smart Chemistry Specialisation Strategy	ACCIÓ
Eix 2. Competitivitat de les pimes		
Design4 Innovation	Design for Innovation	Barcelona Centre de Disseny
PURE COSMOS	Public authorities Role Enhancing Competitiveness of SMES	Departament d'Empresa i Coneixement
RaiSE	Enhancing social enterprises competitiveness through improved business support policies	ACCIÓ*
RCIA	Regional Creative Industries Alliance-From European recommendations to better regional CCI policies for a more competitive economy	Cambra de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona
TRINNO	Business ecosystem for Tradition and Innovation	Universitat de Barcelona

³ Trobareu més informació sobre els projectes Interreg Europa a <https://www.interregeurope.eu/search/>.

Eix 3. Economia baixa en emissions

BIO4ECO	Sustainable regional bioenergy policies: a game changer	Centre Tecnològic Forestal de Catalunya* i Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació
EV Energy	Electric Vehicles for City Renewable Energy Supply	Cambra de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona
LAST MILE	Sustainable mobility for the last mile in tourism regions	Departament de Territori i Sostenibilitat
School Chance	SCHOOL mobility CHallenge in regioNal poliCiEs	Ajuntament de Girona i Departament de Territori i Sostenibilitat
SMART MR	Sustainable measures for achieving resilient transportation in metropolitan regions	Àrea Metropolitana de Barcelona

Eix 4. Medi ambient i eficiència energètica

BID-REX	From Biodiversity Data to Decisions: enhancing natural value through improved regional development policies	Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya* i Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya
CIRCE	European regions toward Circular Economy	Departament de Territori i Sostenibilitat
ECOWASTE 4 FOOD	Supporting eco-innovation to reduce food waste and promote a better resource efficient economy	Agència Catalana de Residus
ENHANCE	Emas as a Nest to Help And Nurture the Circular Economy	Departament de Territori i Sostenibilitat
Land-Sea	Sustainability of the land-sea system for eco-tourism strategies	Departament d'Empresa i Coneixement i Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona

* Líder del consorci del projecte.

Font: elaboració pròpia.

2.3. Sinergies i complementarietats entre els projectes de l'Interreg Europa i la RIS3CAT

La informació d'aquest apartat es basa en les aportacions fetes pels assistents a la sessió de treball de l'11 de gener del 2018, organitzada per la Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació, de la Generalitat de Catalunya (unitat responsable de la coordinació de la RIS3 a Catalunya), en col·laboració amb el Joint Research Center de la Comissió Europea. La sessió va reunir 26 persones, representants de 14 projectes i 10 entitats. L'annex en detalla el programa i la metodologia.

Taula 2. Projectes participants a la sessió de treball

Eix Temàtic	Acrònim	Objectiu del projecte
1. Recerca i Innovació	HIGHER	Millora de la innovació, a través de l'especialització intel·ligent i de la promoció de projectes publicoprivats d'R+D+I, per aconseguir polítiques d'innovació que fomentin la col·laboració entre els centres de recerca i la indústria.
	RELOS3	Disseny i implementació d'estratègies d'innovació en l'economia local.
	S34Growth	Millora de les polítiques públiques per enfortir la innovació i l'R+D en la manufactura avançada, a través de l'intercanvi de bones pràctiques.
	S3Chem	Millora de les polítiques públiques per enfortir la innovació i l'R+D en la química, a través de l'intercanvi de bones pràctiques entre les regions.
2. Competitivitat de les pimes	Design 4 Innovation	Suport als governs per integrar el disseny en els instruments de política dins del marc del FEDER i potenciar la competitivitat en les pimes a través d'eines de cooperació territorial europea.
	RCIA	Millora dels instruments de política del FEDER relacionats amb la competitivitat de les pimes creatives i posicionar les indústries creatives com a catalitzadors d'innovació entre sectors.

2. Complementarietats i sinergies de l'Interreg Europa amb les RIS3

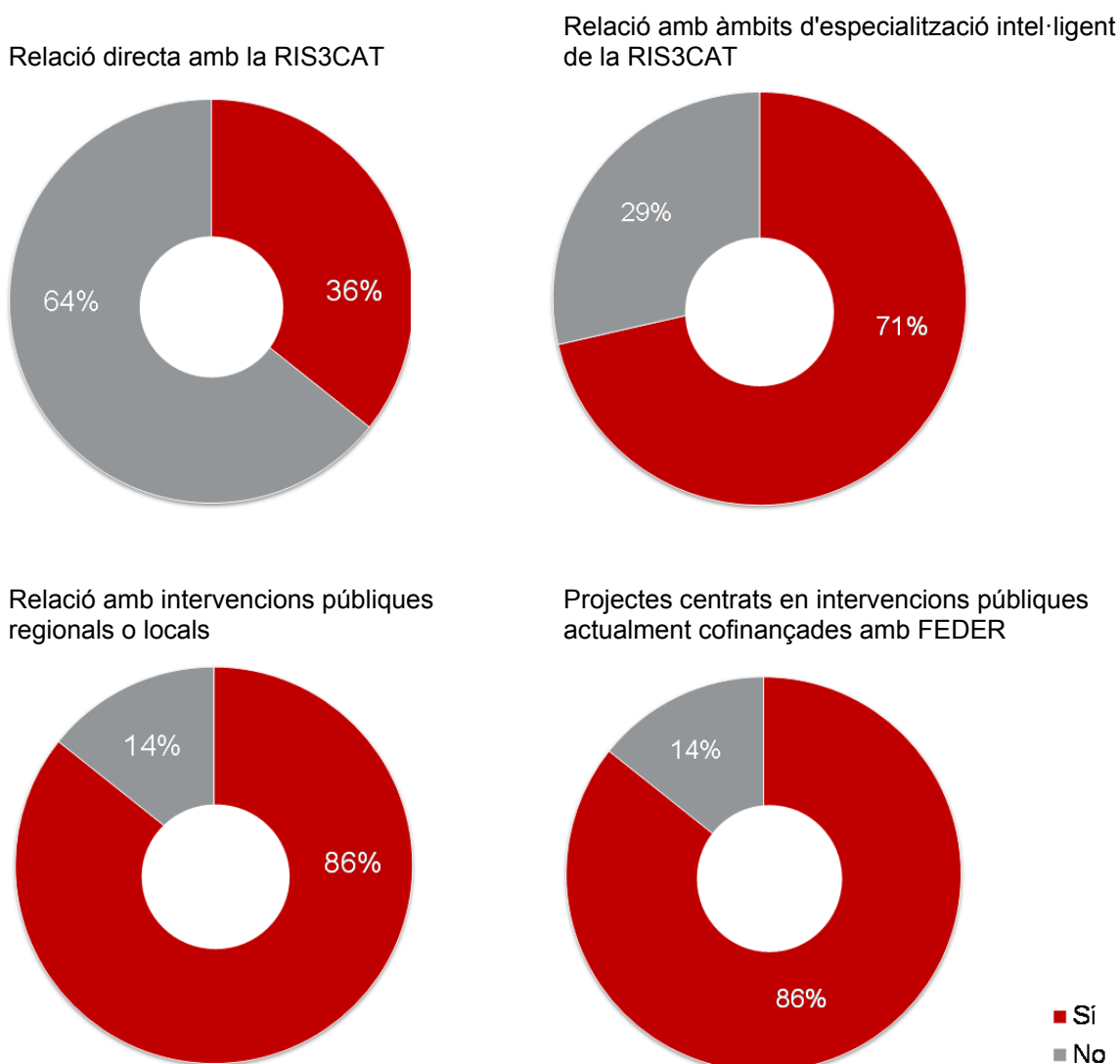
	TRINNO	Estudi del funcionament dels ecosistemes emprenedors per tal de promoure'ls a través de polítiques que aproximïn la innovació digital als sectors tradicionals de l'economia local i definir les mesures i els plans d'acció necessaris per introduir-los o desenvolupar-los.
3. Economia baixa en emissions	BIO4ECO	Millora de les polítiques regionals i nacionals dirigides a la transició cap a una economia baixa en carboni, que comprèn l'ús d'energies renovables, l'eficiència energètica dels edificis i l'ús de biomassa forestal i agrícola.
	EVEnergy	Anàlisi, iniciació i implementació de polítiques per afavorir l'ús de vehicles elèctrics en àrees urbanes per tal de facilitar el camí cap a una descarbonització futura dels sistemes d'energia i mobilitat.
	SchoolChance	Incorporació de la mobilitat autònoma dels escolars a les polítiques regionals dels territoris i definició d'un programa de mobilitat escolar sostenible, segura i accessible per a tots els membres de la comunitat i per a cada etapa educativa.
4. Medi ambient i eficiència energètica	BID-REX	Incorporació de la informació del patrimoni natural de Catalunya als processos de presa de decisió, a fi de promoure la conservació del patrimoni natural a través de la millora de les polítiques públiques.
	CIRCE	Detecció d'oportunitats i barreres en la implantació d'instruments i polítiques d'economia verda i circular.
	Ecowaste4Food	Elaboració d'una estratègia territorial global, que inclogui polítiques regionals i locals, que garanteixi la seguretat alimentària i ajudi tots els agents de la cadena alimentària a trobar maneres coordinades i eficients de gestionar i reduir el malbaratament d'aliments.
	ENHANCE	Millora de la implementació dels instruments de política regional orientats a incrementar l'eficiència en l'ús dels recursos a través de l'EMAS (EU Eco-Management and Audit Scheme) per tal de promoure'l com una eina d'innovació i una oportunitat per al desenvolupament de l'economia circular, especialment per a les pimes.

Font: elaboració pròpia.

2.3.1. Sinergies i complementarietats en la fase de disseny del projecte

Abans de la sessió de treball, els participants van contestar un qüestionari sobre la relació de cada projecte amb la RIS3CAT (v. l'annex). El gràfic 1 n'il·lustra les principals conclusions.

Gràfic 1. Resultats del qüestionari sobre la relació dels 14 projectes de l'Interreg Europa amb la RIS3CAT

Font: elaboració pròpia.

Tenint en compte que un dels requisits del programa Interreg Europa és que els projectes se centrin en la millora d'intervencions públiques regionals, preferentment cofinançades amb FEDER i relacionades amb la RIS3, no sorprèn que els 14 projectes que es van tractar a la sessió de treball tinguin relació amb algun dels objectius temàtics del Programa operatiu del FEDER de Catalunya 2014-2020 (d'ara endavant, PO FEDER) ni que gairebé tots tinguin relació amb la RIS3CAT.

Hi ha un consens bastant elevat que va ser relativament senzill identificar complementarietats i sinergies en la fase de disseny del projecte (és a dir, sobre el paper). En alguns casos, però, aquesta identificació de complementarietats i sinergies s'havia plantejat més com un tema burocràtic, de compliment de requisits de la convocatòria, que no pas estratègic o rellevant per als objectius del projecte.

Els participants a la sessió de treball han coincidit que per posar en relleu aquesta complementarietat cal que des de l'inici del disseny del projecte hi hagi un diàleg fluid i estructurat amb les unitats de la Generalitat de Catalunya responsables de la RIS3CAT i de les intervencions públiques cofinançades amb el PO FEDER. A més, alguns dels participants han manifestat que amb aquest diàleg s'haurien pogut reforçar les sinergies i s'hauria aconseguit un millor encaix.

Dels 14 projectes, 5 estan directament relacionats amb instruments de la RIS3CAT, 10 estan relacionats amb algun dels àmbits d'especialització intel·ligent que preveu la RIS3CAT, 2 no tenen cap relació directa amb intervencions públiques regionals ni locals i 12 se centren en intervencions públiques actualment no cofinançades amb el PO FEDER.

Els projectes centrats en un àmbit sectorial no se solen focalitzar en cap intervenció pública concreta, sinó que tenen en compte els diferents instruments o polítiques que poden incidir en l'àmbit sectorial.

2.3.2. Sinergies i complementarietats en la fase d'intercanvi de bones pràctiques

La major part dels participants destaca la complexitat d'articular les sinergies i complementarietats pel que fa a l'intercanvi de bones pràctiques i d'implementació de les actuacions.

Hi ha unanimitat entre els socis dels projectes que l'intercanvi d'experiències és útil, si bé en graus diferents. En general, els responsables de gestionar les intervencions públiques que són objecte del projecte mostren un grau de satisfacció més elevat en relació amb l'intercanvi de bones pràctiques. Els aprenentatges fets en el marc del projecte són aplicables a les polítiques públiques de la seva competència. La taula 3 presenta alguns dels aprenentatges de més rellevància per a cada projecte.

Taula 3. Aprenentatges de l'intercanvi de bones pràctiques

	El grup d'actors locals i l'intercanvi d'experiències en el marc del BID-REX ha permès avançar en la definició de l'Observatori del Patrimoni Natural de Catalunya
	BIO4ECO , a través de l'intercanvi d'experiències i l'aprenentatge, ha permès avançar en la implementació de l'Estratègia per promoure l'aprofitament energètic de la biomassa forestal i agrícola aprovada pel Govern de la Generalitat.
	El projecte ECOWASTE 4 FOOD aporta a l'Agència de Residus de Catalunya el coneixement d'ecoinnovacions en l'àmbit de la prevenció del malbaratament alimentari que seran molt útils per a l'elaboració d'un pla d'acció contra el malbaratament alimentari a Catalunya.
	El projecte ENHANCE ha facilitat que, a partir del coneixement d'experiències i pràctiques polítiques innovadores de les regions participants, el Departament de Territori i Sostenibilitat millori les pràctiques actuals i desenvolupi i adopti noves pràctiques per a la promoció de l'EMAS.

El projecte **EV Energy** ha permès a la Cambra de Comerç de Barcelona conèixer bones pràctiques de regions europees més avançades en la integració de la mobilitat elèctrica amb les energies renovables mitjançant l'ús de xarxes intel·ligents i detectar quins punts i actors caldria incorporar per arribar a fer aquesta transició en mobilitat urbana.

El projecte **Design4Innovation** ha permès al Barcelona Centre de Disseny conèixer bones pràctiques d'altres països per tenir-les en consideració en el procés de disseny i elaboració del Pla d'acció de disseny en el marc de l'Interreg Europa.

El projecte **HIGHER** ha facilitat al Parc de Recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona el coneixement de les característiques dels mecanismes d'implementació de la RIS3 en vuit regions de la UE, la qual cosa els ha permès detectar bones pràctiques per millorar els que s'apliquen a Catalunya, especialment en les esferes de la participació efectiva de la quàdruple hèlix i el paper que hi tenen les activitats emergents i les empreses emergents.

El projecte **RCIA** ha permès a la Cambra de Comerç de Barcelona conèixer bones pràctiques d'altres regions europees pel que fa a l'increment del potencial de generació de creixement i creació de llocs de treball que tenen les indústries culturals i creatives, així com per promocionar la col·laboració entre empreses, tant del mateix sector com d'altres.

El projecte **RELOS3** ha permès a Promoció Econòmica de Sabadell, SL, conèixer bones pràctiques d'arreu d'Europa pel que fa al desplegament local de les RIS regionals i conèixer i compartir les inquietuds i els instruments d'altres agents i socis europeus.

El projecte **S34Growth** ha aportat coneixement sobre les RIS3 de les deu regions europees participants i sobre els seus ecosistemes d'RDI, i ha permès identificar noves oportunitats de col·laboració interregional en R+D+I focalitzades en el sector de la manufactura avançada.

El projecte **S3Chem** ha permès conèixer els diferents enfocaments de les RIS3 de les regions que en formen part, la qual cosa permetrà millorar-ne els instruments i aplicar bones pràctiques. Així mateix, ha facilitat el treball en xarxa i ha generat un entorn favorable a la creació de projectes de cooperació interregional.

El projecte **TRINNO** ha permès contrastar, en diferents regions europees, les polítiques públiques endegades a Barcelona i Catalunya per a la transformació digital dels seus sectors econòmics madurs. Algunes bones pràctiques de les regions sòcies, a més, han inspirat articles tant divulgatius com científics.

Font: elaboració pròpia.

L'elecció dels socis i de les intervencions públiques són els elements clau que determinen l'èxit de l'intercanvi de bones pràctiques. És per aquest motiu que esdevé cabdal que les entitats implicades identifiquin, des del principi, un repte comú (oportunitat, problema o necessitat no coberta) per al qual vulguin desenvolupar i implementar una resposta innovadora mitjançant l'intercanvi de bones pràctiques i amb la col·laboració d'altres entitats d'entorns i contextos diversos i, per tant, amb una aproximació complementària de la seva. Les entitats implicades han de tenir capacitat o competència per influir en el repte comú i ho poden fer mitjançant instruments diversos o des d'àmbits diferents (universitats, administració regional, administració local, etc.).

Els aprenentatges i el valor de l'intercanvi de coneixements entre els socis sovint és asimètric. En el marc dels projectes de l'Interreg Europa, les regions participants són molt diverses i, de fet, el programa busca que les regions menys avançades o amb menys experiència en un tema puguin aprendre de les que estan més avançades.

Els participants en la sessió valoren molt positivament la participació dels grups d'interès en els intercanvis regionals de bones pràctiques. Aquesta participació promou una implicació més activa en el projecte i la col·laboració de persones d'àmbits

diversos. La participació dels agents regionals és clau perquè el projecte tingui un impacte real en el territori.

2.3.3. Sinergies i complementarietats en la fase de disseny del pla d'acció

Cap dels projectes que ha participat a la sessió de treball ha finalitzat la fase 1, motiu pel qual no se n'ha iniciat l'elaboració del pla d'acció.

Els participants han manifestat una voluntat clara de crear els mecanismes necessaris perquè la informació i els coneixements adquirits en l'intercanvi d'experiències tinguin impacte en el disseny i la implementació de les polítiques públiques regionals o locals.

Però la perspectiva i les expectatives dels participants a la sessió depèn, en gran part, de les entitats en què treballen i, més concretament, de si són entitats que gestionen els instruments o les polítiques públiques objecte del projecte (administració regional o local) o entitats destinatàries de la política pública (universitats o altres tipus d'entitat).

En termes generals, els representants de les administracions públiques són els que veuen més factible la incorporació dels aprenentatges en les intervencions públiques en què són competents. En el cas d'entitats que no són responsables dels instruments o les intervencions públiques en les quals se centra el projecte, aquesta tasca esdevé més complexa, a causa del sistema de funcionament del sector públic i les polítiques públiques i molt sovint per la dificultat de trobar l'interlocutor a l'administració pública amb poder de decisió i amb capacitat d'influència en les polítiques públiques. No obstant això, arran de la sessió de treball, s'han trobat vies per influir en les polítiques públiques reforçant, mitjançant el pla d'acció, la connexió d'alguns projectes amb la RIS3CAT.

Una limitació dels projectes de l'Interreg Europa destacada per força participants és la manca de finançament per implementar projectes pilot. El pressupost per a projectes pilot hauria de ser un element imprescindible de l'Interreg Europa, per provar les propostes d'innovació i de canvi abans de modificar les intervencions públiques.

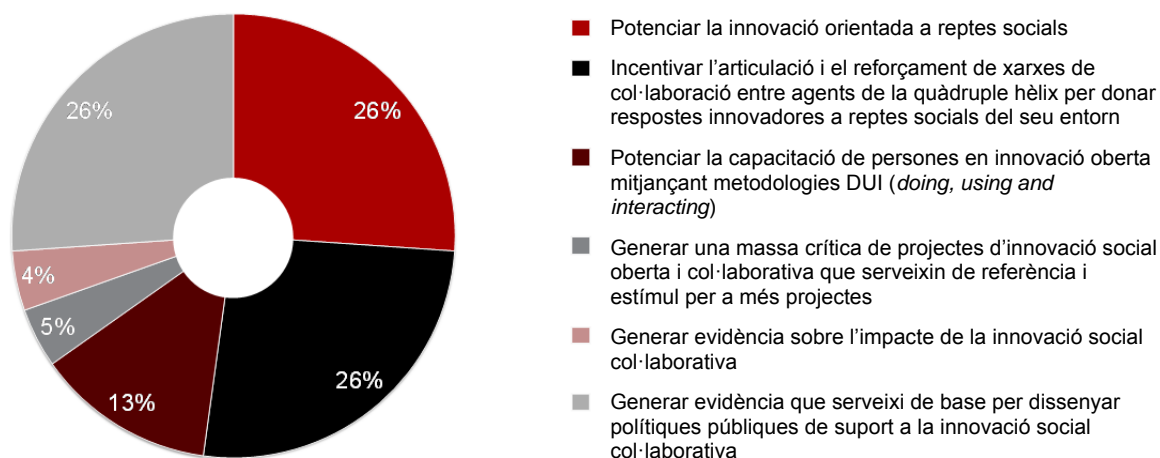
2.3.4. Articulació de la quàdruple hèlix

Un dels reptes de la implementació de la RIS3 a Catalunya, comú a una àmplia majoria de regions europees, és articular la participació de la quàdruple hèlix en els processos de descoberta emprenedora i d'innovació. En aquest sentit, el programa Catlabs, aprovat pel Govern de Catalunya el novembre del 2016, té com a objectiu impulsar una xarxa d'innovació social, digital i col·laborativa, que articuli la col·laboració entre els diversos agents per desenvolupar i implementar respostes innovadores i més eficaces als reptes de la societat. En aquest marc, una qüestió clau a l'hora d'analitzar les complementarietats i les sinergies entre els projectes de l'Interreg Europa i la RIS3CAT és en quina mesura aquests projectes poden contribuir a l'articulació de la quàdruple hèlix. Per aquest motiu es va demanar als participants a la sessió de treball de gener que emplenessin un qüestionari específic sobre aquest punt (v. l'apartat 6 de l'annex), els resultats del qual es mostren en el gràfic 2.

Aquest qüestionari l'han respost els representants dels projectes BID-REX, BIO4ECO, CircE, EV Energy, S3Chem, S34Growth, RCIA, i School Chance. En 6 d'aquests 8 projectes s'incentiva explícitament l'articulació i el reforçament de xarxes de col·laboració entre els agents de la quàdruple hèlix per donar respostes innovadores a reptes socials del territori i per generar evidència que serveixi de base per millorar l'eficàcia de les polítiques públiques. Aquest objectiu és especialment rellevant en els projectes relacionats amb el medi ambient i l'economia baixa en emissions.

Aquestes dades posen de manifest que la contribució dels projectes de l'Interreg Europa a l'articulació dels processos de descoberta emprenedora que impulsen les RIS3 podria ser rellevant. No obstant això, molts projectes no preveuen mecanismes per promoure la translació dels aprenentatges dels projectes de l'Interreg Europa a les RIS3.

Gràfic 2. Articulació de la quàdruple hèlix

Font: elaboració pròpia.

2.4. Elements clau per reforçar les sinergies i les complementarietats entre l'Interreg Europa i les RIS3

En l'apartat anterior s'han presentat els principals aprenentatges de la jornada de l'11 de gener, centrada en la identificació de sinergies i complementarietats entre els projectes de l'Interreg Europa i la RIS3CAT.

A partir d'aquests aprenentatges, en aquest apartat s'identifiquen 10 elements clau per reforçar les sinergies i les complementarietats entre els projectes de l'Interreg Europa i les RIS3, és a dir, perquè els aprenentatges dels projectes de l'Interreg Europa contribueixin a millorar les polítiques públiques regionals cofinançades amb FEDER.

1. El projecte i el partenariat s'han de construir a partir d'un repte compartit (en relació amb una necessitat per cobrir, una oportunitat no explotada, etc.), sobre el qual les entitats implicades de les diverses regions vulguin actuar i siguin competents per fer-ho.

2. Cal que les entitats implicades estiguin disposades a canviar les pràctiques habituals relacionades amb el repte i que vulguin identificar i compartir bones pràctiques amb altres regions per tal de millorar la manera de fer les coses.
3. Cal que el repte o la intervenció pública que es plantegi en el projecte estigui inclòs en els programes operatius del FEDER i en les RIS3 de les regions que hi participin.
4. Si les unitats que gestionen les intervencions públiques i la RIS3 no s'identifiquen amb el repte del projecte ni veuen la necessitat o oportunitat de buscar i desenvolupar innovacions per canviar les pràctiques existents, difícilment es trobarà aquest encaix i es podran implementar mecanismes per influir en les intervencions públiques.
5. Esdevé cabdal que des del principi s'enfoqui de manera estratègica l'encaix del projecte amb les RIS3 i els programes operatius. En tot cas, és imprescindible el diàleg fluid entre els gestors dels projectes i les unitats dels governs que gestionen les intervencions públiques i coordinen les RIS3, tant en les fases de disseny del projecte i d'intercanvi de bones pràctiques com en les de disseny, implementació i monitoratge del pla d'acció.
6. És essencial l'organització d'espais de trobada dels beneficiaris de l'Interreg Europa amb les unitats responsables de coordinar la RIS3 i de gestionar les intervencions públiques a la regió, com ara la jornada de l'11 de gener a Barcelona. A més d'analitzar conjuntament les possibles complementarietats entre els projectes de l'Interreg Europa i la RIS3 regional, aquestes trobades permeten identificar i analitzar problemes i reptes comuns dels projectes i fer-ne propostes de millora, a la vegada que obren noves oportunitats de col·laboració entre els participants, que provenen d'àmbits diversos i, per tant, molt sovint no es coneixen.
7. Per influir en les intervencions públiques regionals, és clau que els plans d'acció dels projectes de l'Interreg Europa prevegin el disseny i la implementació de petits projectes pilot que permetin adaptar i contrastar a escala regional i local solucions

provades en altres regions i aportin informació validada a les unitats responsables de les intervencions públiques. Cal que es doti un pressupost d'implementació i avaluació d'aquests projectes pilot. En cas contrari, és força probable que els aprenentatges derivats de l'intercanvi de bones pràctiques tinguin poca repercussió en les intervencions públiques regionals i locals.

8. Per maximitzar l'impacte dels projectes de l'Interreg Europa en les polítiques públiques i al territori, cal disposar d'una estratègia de comunicació dels projectes i, sobretot, dels aprenentatges a escala regional.
9. L'articulació, a cada regió, de grups d'interès que participen en els intercanvis d'experiències i en el disseny dels plans d'acció aporta un gran valor als projectes de l'Interreg i contribueix a ampliar-ne l'impacte. Aquest valor encara és més elevat quan aquests actors participen activament, des de l'inici, en la definició del repte, en la cerca d'innovacions per canviar les pràctiques actuals i en la seva implementació i avaluació mitjançant projectes pilot.
10. L'articulació de grups d'interès que integrin els actors de la quàdruple hèlix (administracions públiques, agents de recerca i innovació, empreses i societat civil) reforça els processos de descoberta emprenedora de les RIS3. Aquest punt s'analitza amb més detall en l'apartat següent.

3. Proposta per reforçar els processos de descoberta emprendedora de les RIS3

Com s'ha vist en l'apartat anterior, l'articulació de grups d'interès que integrin els actors de la quàdruple hèlix (administracions públiques, agents de recerca i innovació, empreses i societat civil) en els projectes de l'Interreg Europa pot contribuir a reforçar els processos participatius de descoberta emprendedora de les RIS3.

En aquest apartat s'argumenta que els projectes de l'Interreg Europa que articulen processos d'innovació amb la participació de la quàdruple hèlix i l'objectiu de millorar l'eficàcia de les intervencions públiques poden ser un espai d'experimentació, d'aprenentatge i de generació de bones pràctiques rellevant per al disseny i la governança dels processos de descoberta emprendedora de les RIS3. Primer es descriu el procés de descoberta emprendedora de les de RIS3 i, posteriorment, es fa una proposta metodològica perquè els projectes de l'Interreg Europa contribueixin al reforçament dels processos de descoberta emprendedora.

3.1. El procés de descoberta emprendedora de les RIS3

El procés de descoberta emprendedora fa referència a l'enfocament de baix a dalt mitjançant el qual els agents regionals (administració pública, empreses, agents de recerca i innovació i societat civil) identifiquen els àmbits d'especialització del territori i després dissenyen i implementen programes, actuacions i projectes per reforçar-los. El paper dels governs en aquest procés és crear les condicions i els incentius necessaris per promoure projectes col·laboratius que reforcin la competitivitat i permetin avançar cap a un model de desenvolupament econòmic més sostenible i més inclusiu. Així mateix, els governs han de promoure mecanismes de monitoratge i avaluació amb l'objectiu d'optimitzar l'ús dels recursos públics i identificar complementaritats i sinergies entre diverses fonts de finançament i projectes, tant a la regió com a fora.

Els processos de descoberta emprendedora que la Comissió Europea vol incentivar mitjançant les RIS3 requereixen formes de governança més participatives, amb sistemes de monitoratge i d'avaluació no centrats en l'assoliment d'uns objectius prèviament establerts, sinó en un procés de descoberta i aprenentatge en el qual

participen els agents de la quàdruple hèlix. En aquests processos cal partir d'un marc, repte o objectiu general (de dalt a baix) i promoure projectes i aproximacions diverses i experimentals que contribueixin a donar-li resposta amb sistemes de monitoratge que fomentin l'aprenentatge. Però la naturalesa innovadora —i en certa manera experimental— de les RIS3 xoca frontalment amb la naturalesa rígida i fortament administrativista dels programes operatius regionals del FEDER i els seus sistemes d'avaluació, centrats en la rendició de comptes (*accountability*).

3.2. Proposta metodològica

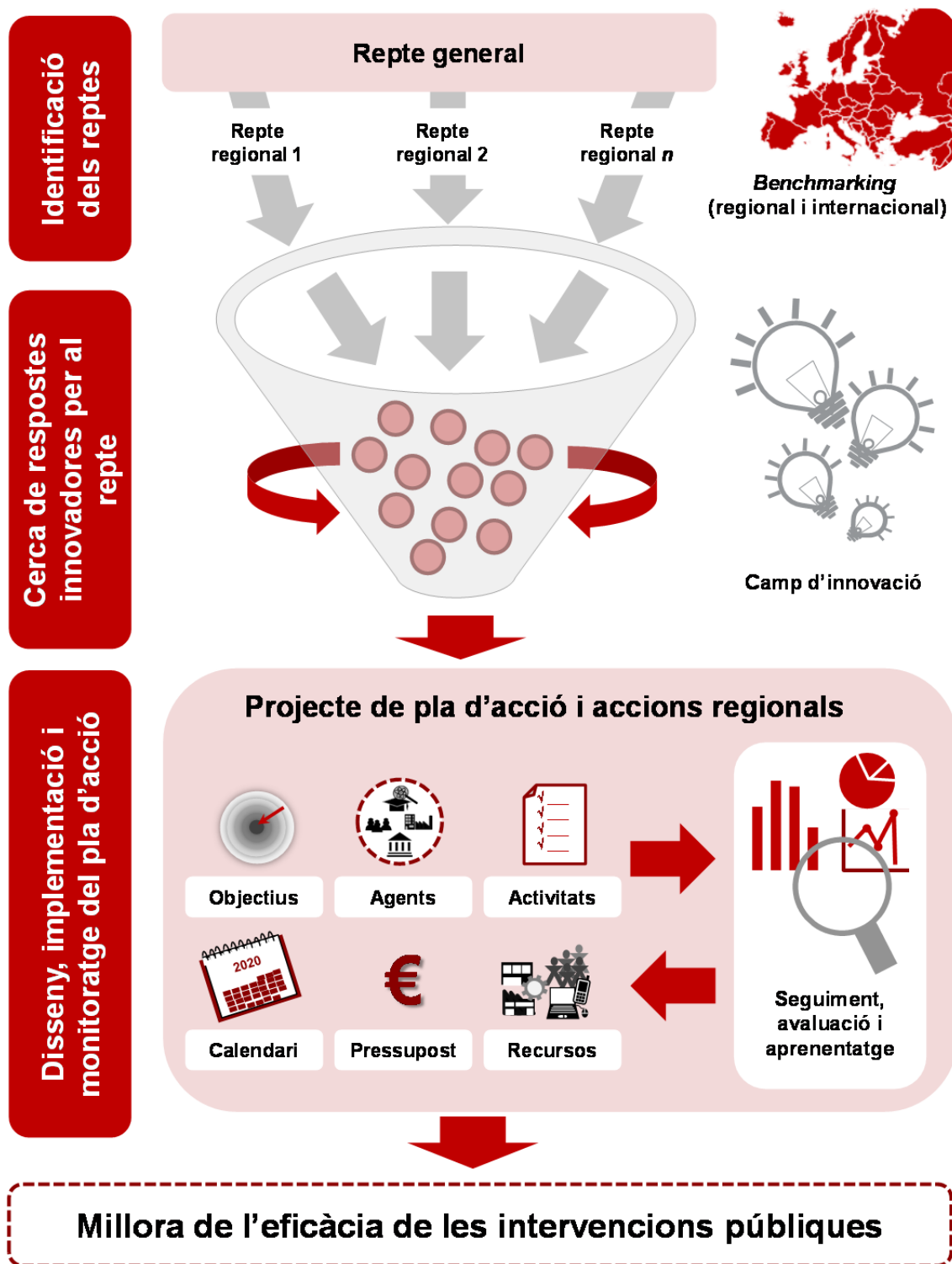
En l'apartat 2.4 s'han identificat 10 elements clau perquè els aprenentatges dels projectes de l'Interreg Europa contribueixin a millorar les polítiques públiques regionals cofinançades amb el FEDER. Aquests 10 punts són la base a partir de la qual es formula una proposta metodològica perquè els projectes de l'Interreg Europa reforcin els processos de descoberta emprenedora de les RIS3.

Es proposa una metodologia fonamentada en l'adaptació iterativa (v. el gràfic 3) i estructurada en 4 fases, que tenen correspondència amb les fases dels projectes de l'Interreg Europa i que segueixen la lògica dels processos d'innovació social.⁴

El procés parteix de la identificació d'un repte comú, es focalitza en la cerca de solucions innovadores i es concreta implementant i contrastant projectes pilot a petita escala. El contrast de les solucions proposades per als reptes i els problemes que té associats, i la interacció entre els diferents actors que treballen col·laborativament generen processos graduals de canvi que s'autoreforquen sense generar grans resistències.

⁴ FERNÁNDEZ, Tatiana; GONZÁLEZ, Elvira. *L'Administració pública davant del paradigma d'innovació i ciència obertes: reptes i oportunitats* [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació, 2018. (Monografies; 22) <http://economia.gencat.cat/web/.content/70_economia_catalana/arxius/colleccions/monografies/M-22-2018-ca.pdf> [Consulta: 22 febrer 2018].

Gràfic 3. Proposta metodològica

Font: elaboració pròpia.

La taula 4 resumeix les principals diferències entre aquesta metodologia d'innovació de les polítiques públiques, fonamentada en l'adaptació iterativa, i les metodologies habituals de formulació de polítiques públiques.

Taula 4. Elements diferencials de l'enfocament d'adaptació iterativa en el procés de disseny i execució de projectes

	Enfocament d'adaptació iterativa	Enfocament estàndard
Desencadenant	Identificació d'un repte (oportunitats o problemes particulars) que fa referència a un territori i a un conjunt determinat d'agents.	Implementació de solucions predeterminades (bones pràctiques) per a problemes definits de manera externa. La desviació de la bona pràctica es considera com un problema.
Planificació del projecte	Codisseny, amb els actors implicats (els que decideixen i els afectats directament pel problema), de possibles solucions per donar resposta al repte. Implementació de la solució a petita escala mitjançant un projecte pilot. En la implementació es permet la desviació positiva de la "norma".	Disseny i planificació prèvia de les actuacions, d'acord amb les indicacions dels experts i les bones pràctiques. Es demana als agents que respectin la planificació a l'hora d'implementar les actuacions. La desviació de la "norma" es considera com un problema.
Aprenentatge iteratiu	Aprenentatge continu dels agents implicats, arran dels efectes de les actuacions. Incorporació contínua dels aprenentatges a la presa de decisions.	Monitoratge del compliment del pla d'acció (recursos invertits, productes obtinguts, terminis...) i avaluació externa dels resultats i l'impacte.

Font: elaboració pròpia, a partir d'ANDREWS, Matt; PRITCHETT, Lant; WOOLCOCK, Michael. «Escaping Capability Traps through Problem-Driven Iterative Adaptation (PDIA)». *Working Papers* [en línia] [Washington, DC: Center for Global Development], núm. 299 (juny 2012). <<http://www.cgdev.org/content/publications/detail/1426292>> [Consulta 25 febrer 2018].

A continuació s'expliquen amb més detall les 4 fases de la metodologia proposada per als projectes del programa Interreg Europa.⁵

⁵ La proposta dels passos que cal seguir en cada fase es basa en la proposta de fitxa per al seguiment de projectes d'innovació social, digital i col·laborativa, elaborada per la Generalitat de Catalunya en el marc del programa Catlabs. Aquesta fitxa està disponible a <http://catalunya2020.gencat.cat/ca/instruments/catlabs/fitxa/>.

3.2.1. Fase 1. Identificació dels reptes

El primer pas de la fase 1 és identificar un repte (en terme d'oportunitats no explotades, de necessitats no cobertes o de problemes no resolts) que sigui compartit per diverses regions. Ha de ser, per tant, un repte general (perquè diverses regions i entitats s'hi sentin implicades), que també tingui una dimensió territorial sobre la qual els actors regionals puguin influir. Ha de ser un repte complex, que no tingui una resposta fàcil. El repte requereix respostes holístiques i la col·laboració dels actors de la quàdruple hèlix.

El segon pas és identificar un conjunt de regions i d'entitats que comparteixin el repte i vulguin canviar les pràctiques existents per millorar l'eficàcia de les intervencions públiques en relació amb el repte.

El tercer pas és la concreció del repte en cada àmbit territorial i la identificació dels agents implicats que formaran el grup d'interès del projecte. Aquesta concreció requereix fer-se les preguntes següents:

- Quin és l'interès de cada actor en el repte i quines competències, coneixements i possibilitats tenen els diferents actors per donar-hi resposta?
- Per què les respostes actuals al repte no són prou satisfactòries?
- Quins efectes comportarà la resposta del repte per als agents i per al territori?
- Quin escenari es planteja si no es troba cap resposta eficaç?

En aquesta fase cal fer una anàlisi de *benchmarking* sobre reptes similars i solucions provades, tant a escala regional com a escala internacional.

3.2.2. Fase 2. Cerca de respostes innovadores

Una vegada s'ha definit el repte compartit, s'ha constituït el consorci d'entitats i grups d'interès de cada regió i s'ha analitzat la dimensió territorial del repte a totes les regions implicades, s'inicia la fase d'intercanvi d'experiències i aprenentatges en un

camp d'innovació, la qual cosa permet analitzar conjuntament totes les dimensions del repte comú i desenvolupar respostes innovadores.

Així doncs, la segona fase consisteix en un procés participatiu d'exploració i desenvolupament de respostes innovadores, en què participen les entitats del projecte i persones i entitats dels grups regionals d'interès. Es proposa utilitzar els camps d'innovació⁶ com a eina metodològica per a aquesta fase, que comprèn els passos següents:

- Generació d'idees sobre possibles solucions (fase de divergència).
- Anàlisi dels principals avantatges i desavantatges de les idees i selecció de les idees que es volen contrastar a cada regió (fase de convergència).

3.2.3. Fase 3. Disseny del pla d'acció i del sistema de monitoratge

El pla d'acció del projecte de l'Interreg Europa es defineix a partir de les actuacions que es volen implementar a cada regió i que donen resposta a un repte compartit.

La definició d'una plantilla comuna per a tots els projectes és clau per poder compartir i comparar els resultats i els impactes i per reforçar els processos d'aprenentatge (v. la taula 5).

⁶ Per a més informació sobre els camps d'innovació, consulteu:

- RISSOLA, Gabriel; KUNE, Hank; MARTINEZ, Paolo. *Innovation Camp Methodology Handbook: Realising the potential of the Entrepreneurial Discovery Process for Territorial Innovation and Development* [en línia]. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2017. <<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/20182/198909/Innovation+Camp+Methodology+Handbook/3e201fe6-ff13-429d-8105-a09140eb1dd7>> [Consulta: 26 gener 2018].
- FERNÁNDEZ, Tatiana; GONZÁLEZ, Elvira. *L'Administració pública davant del paradigma d'innovació i ciència obertes: reptes i oportunitats* [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació, 2018. (Monografies; 22) <http://economia.gencat.cat/web/.content/70_economia_catalana/arxius/colleccions/monografies/M-22-2018-ca.pdf> [Consulta: 22 febrer 2018].

3. Proposta per reforçar els processos de descoberta emprenedora de les RIS3

Taula 5. Fitxa de projectes del pla d'acció

1. Objectius del projecte. (Han de ser específics, mesurables, assequibles, rellevants i temporals.)

2. Activitats incloses en el projecte.

1.

2.

3.

(...)

3. Informació per a cadascuna de les activitats.

Activitat 1

Data d'inici

Data d'acabament

Pressupost (euros)

Descripció

Contribució a la resolució del repte

Entitats i actors implicats

1.

2.

3.

(...)

Per a cadascuna de les entitats que participen en l'activitat, empleneu els apartats que s'especifiquen a continuació.

Entitat 1

Tipus d'entitat

Societat civil

Administració pública

Empresa

Agent de recerca i innovació

Universitat

Centre tecnològic

Centre de recerca

3. Proposta per reforçar els processos de descoberta emprenedora de les RIS3

- Living lab*
 - Espai de fabricació digital
 - Centre de cotreball
 - Altres. Especifiqueu-lo.
-

Indiqueu quin paper té en el projecte:

- Líder
 - Proveïdor
 - Participant
-

Objectius

Tasques

Recursos tècnics

Recursos humans

Pressupost

Font: Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació.

Per compartir i comparar resultats i reforçar els processos d'aprenentatge és clau disposar d'un sistema comú de monitoratge dels resultats i de mesurament de les actuacions del pla d'acció. En aquest tipus de projectes l'objectiu principal del monitoratge és l'aprenentatge, no el rendiment de comptes. És cabdal que es proporcionï evidència sobre l'impacte del projecte en el repte, tenint en compte tant els resultats anticipats com els no anticipats, atès que la incertesa és una característica inherent als processos d'innovació. En aquest sentit, algunes de les preguntes que caldria plantejar-se són les següents:

- Com contribuirà el pla d'acció a donar una resposta més eficaç al repte i a les necessitats o oportunitats detectades (teoria del canvi)?
-

- Quins són els principals factors de risc (que poden produir resultats no esperats)?
- Quins indicadors quantitius (específics, mesurables, assequibles, rellevants i temporals) permeten mesurar l'impacte?
- Quins mecanismes es preveuen per identificar, analitzar i aprendre de resultats i impactes no anticipats?
- Mitjançant quins mecanismes s'incorporaran els aprenentatges a la presa de decisions?
- Quines són les principals aplicacions que pot tenir la innovació del projecte?

3.2.4. Fase 4. Implementació, monitoratge i redisseny

L'experimentació mitjançant la implementació d'actuacions pilot a escala regional permet detectar les bondats i els defectes de les solucions. Encara que aquesta experimentació sigui a petita escala o durant un període de temps reduït, s'ha de procurar que impliqui tots els agents. La implementació té intrínsecament associada el monitoratge i l'avaluació de l'impacte.

Annex. Metodologia de la sessió de treball de l'11 de gener del 2018

1. Descripció de la sessió de treball

La Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació, de la Generalitat de Catalunya, va convocar, l'11 de gener del 2018, una sessió de treball amb representants de projectes de l'Interreg Europa de Catalunya participants en les convocatòries dels anys 2015 i 2016.

2. Programa de la sessió

La sessió de treball es va realitzar durant un matí. La taula 6 en detalla el programa.

Taula 6. Programa de la sessió de treball amb beneficiaris de projectes de l'Interreg Europa

10.00 h	Benvinguda i presentacions Benvinguda. Jordi Boixareu, director general de Promoció Econòmica, Competència i Regulació, del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, de la Generalitat de Catalunya. L'informe de sinergies i complementarietats entre els projectes de l'Interreg Europa i la RIS3CAT. Ricard Esparza Masana, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona. Sinergies entre el programa Interreg Europa i els programes operatius del FEDER: una prioritat per a la Comissió Europea. Elisabetta Marinelli, Joint Research Centre, de la Comissió Europea. L'articulació de la quàdruple hèlix a la RIS3CAT: exploració de complementarietats i sinergies amb els projectes de l'Interreg Europa. Tatiana Fernández, cap de l'Àrea de Promoció Econòmica, Competència i Regulació, del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, de la Generalitat de Catalunya. Estructura i dinàmica de la sessió de treball. Marta Cortijo, Àrea de Promoció Econòmica, del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, de la Generalitat de Catalunya.
---------	--

11.00 h **Pausa i cafè**

11.20 h **Treball en grups, posada en comú i debat obert**

13.00 h **Fi de la Jornada**

Font: Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació.

3. Participants

A la sessió hi van assistir 26 persones, procedents de 10 institucions, en representació dels 20 projectes beneficiaris del programa Interreg Europa amb socis de Catalunya (v. la taula 7).

Taula 7. Projectes del programa Interreg Europa que van participar a la sessió de treball, classificats pels eixos temàtics del programa

Eix temàtic	Projecte
1. Recerca i innovació	HIGHER RELOS3 S34Growth S3Chem
2. Competitivitat de les pimes	Design4Innovation RCIA TRINNO
3. Economia baixa en emissions	BIO4ECO EV Energy School Chance
4. Medi ambient i eficiència energètica	BID-REX CIRCE Ecowaste4Food ENHANCE

Font: Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació.

4. Dinàmica de la sessió

Els assistents es van dividir en tres grups de treball (cadascun amb un moderador), per debatre sobre les possibles complementaritats i sinergies dels projectes de l'Interreg Europa amb la RIS3CAT a partir dels qüestionaris que es presenten a l'apartat següent. Els moderadors van fer un recull de les idees generals i de les conclusions de cada grup, i durant les dues setmanes posteriors a la sessió de treball els participants van poder completar els qüestionaris amb informació i idees addicionals.

5. Qüestionaris de treball

Durant la sessió de treball el debat es va centrar en un qüestionari estructurat en tres parts: fase prèvia dels projectes (disseny); fase actual del projectes (disseny i implementació dels plans d'acció), i fase posterior al 2020 (v. la taula 8).

Taula 8. Qüestionari de treball

1. Fase prèvia o de disseny del projecte

- 1.1. Us va plantejar la complementaritat amb la RIS3CAT o amb el PO FEDER en la fase inicial de disseny del vostre projecte?
- 1.2. Us va plantejar la complementaritat amb algun instrument de la RIS3CAT en concret? I amb algun àmbit sectorial?
- 1.3. Us va ser fàcil trobar aquesta complementaritat? (Especifiqueu-ho tant pel que fa al nivell conceptual com pel que fa a l'articulació real.)
- 1.4. Us va plantejar la complementaritat com una qüestió burocràtica (perquè ho demanava la convocatòria) o com una qüestió estratègica (interessava per al projecte)

2. Fase actual o de disseny i implementació del pla d'acció

- 2.1. El pla d'acció incorporarà aprenentatges derivats de l'intercanvi d'experiències amb altres socis?
 - 2.2. El pla d'acció té vocació d'influir en instruments de la RIS3CAT o en polítiques públiques concretes? Mitjançant quins mecanismes?
-

- 2.3. Durant la implementació del pla d'acció, ha evolucionat la manera de plantejar la complementarietat (per exemple, de burocràtica a estratègica, o a l'inrevés)?
- 2.4. Hi ha experiències d'altres regions del projecte interessants de destacar? (Casos de bones pràctiques pel que fa a les complementarietats i les sinergies amb la RIS3.)
- 2.5. Quin és el valor afegit que pot aportar el vostre pla d'acció a la RIS3CAT o a les polítiques públiques?
- 2.6. Quins són els obstacles que preveieu a l'hora d'influir en instruments de la RIS3CAT o en polítiques públiques concretes?

3. Fase posterior al 2020 (consideracions de futur)

- 3.1. A partir de la vostra experiència, podeu pensar en possibles idees (mecanismes, plantejament de les convocatòries, etc.) per reforçar les complementarietats i les sinergies entre els projectes de l'Interreg i les polítiques públiques regionals; és a dir, per incrementar l'impacte dels projectes de l'Interreg Europa en les polítiques regionals?
- 3.2. Des del punt de vista del programa o la convocatòria d'Interreg Europa (plantejament dels projectes, requisits, objectius, etc.).
- 3.3. Des del punt de vista de la RIS3. A partir de la vostra experiència, com es podria haver potenciat o assolit una millor complementarietat des de l'inici?

Font: Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació.

6. Qüestionari sobre l'articulació de la quàdruple hèlix

A la sessió de treball es va demanar als participants que emplenessin un qüestionari sobre l'articulació del model d'innovació de quàdruple hèlix als projectes (v. la taula 9).

Taula 9. Qüestionari sobre l'articulació de la quàdruple hèlix

Marqueu els objectius que considereu que poden contribuir a l'articulació dels actors de la quàdruple hèlix en els processos d'innovació del pla d'acció del vostre projecte i expliqueu breument de quina manera:

- Potenciar la innovació orientada a reptes socials.
- Incentivar l'articulació i el reforçament de xarxes de col·laboració entre agents de la quàdruple hèlix per donar respostes innovadores a reptes socials del seu entorn.
- Potenciar la capacitació de persones en innovació oberta mitjançant metodologies DUI (*doing, using and interacting*).

- Generar una massa crítica de projectes d'innovació social oberta i col·laborativa que serveixin de referència i estímul per a més projectes.
- Generar evidència sobre l'impacte de la innovació social col·laborativa.
- Generar evidència que serveixi de base per dissenyar polítiques públiques de suport a la innovació social col·laborativa.

Font: Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació.